

volje odgovarjal na vsa stavljena vprašanja. Poslužujte se torej rubrike v »Učit. tovarišu«!

Poleg tega osnovnega dela, ki se bo vršilo skozi vse leto, pa smo si stavili še paralelne naloge. Do decembra meseca naj bi preiskali kako je oblečena naša mladina. Tozadevne anketne pole bodo dobili pokretaši te dni. Delo naj bi bilo zaključeno do konca novembra, ker bomo dobljene rezultate objavili v drugi številki »Prosvete«, ki naj izide v mesecu decembru.

»Anketnim polam« o obleki bo potreben obširnejši komentar. Ta komentar ne boste dobili z anketnimi polami, temveč bo objavljen v naši rubriki »Učit. tovariša«; zato sledite pazno priobčitev v naši rubriki v »Učit. tovarišu«! Shranjujte dotične številke »Učit. tovariša«, da bo delo enotno in da bodo podatki uporabljivi tudi za objavo.

V mesecih januarju, februarju in marcu naj bi preiskavali telesni razvoj in zdravje naših otrok. Da bo delo olajšano in da bodo dobljeni podatki čimbolj točni, zasledujemo že sedaj v razredu vse upadljive primere obolenosti in jih sproti zabeležimo. Istočasno opozorimo zdravnika pri zdravniški preiskavi

otrok, da jih po možnosti točneje preišče in obenem opozorimo ob tej priliki na upadljive primere. Za to delo ne morejo zadostovati le subjektivne izjave učencev ali opravičilni listi, ki jih ob bolezenskem primeru napišejo starši. Treba je vsestranskega poizvedovanja in opazovanja, ako hočemo dobiti objektivne podatke. Objektivni podatki so pa neobhodno potrebni, ker le na osnovi teh moremo delati zaključke.

Anketne pole bodo pravočasno razposlane in navodila pravočasno objavljena!

Ko tako priobčujemo v obrisih program našega dela za tekoče leto, pozivamo vse pokretaše, da se s še večjo ljubeznijo oklenejo dela kakor v preteklem letu. Zavedajmo se, da s tem vršimo važno delo za preosnovo naše šole, za preusmeritev naše teoretične in praktične pedagogike in s tem za lepšo bodočnost mladih pokolenj.

Vse ostale pa, ki še niso v našem pokretu, tem potom ponovno vabimo, da stopijo v naš krog. Vsi, kateri vzamejo svoje življenje in svoje poklicno delo resno, naj prijavijo svoj pristop: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino — Učiteljski pokret.

Splošne vesti

KONGRES UNIJE ZA ZAŠČITO OTROK.

V prisotnosti Nj. Vel. kraljice Marije je bil 2. t. m. v Beogradu otvorjen II. medbalkanski kongres za zaščito otrok. Svečani otvoritvi so prisostvovali najuglednejše osebnosti iz prestolnice, iz ostalih delov države in tudi iz inozemstva. Med drugimi so bili prisotni tudi minister socialne politike in narodnega zdravja g. Dragiša Cvetković, minister prosvete g. Dimitrije Magarašević, poslaniki balkanskih držav in člani delegacij vseh balkanskih in tudi drugih držav.

V imenu Nj. Vel. kraljice Marije je otvorila kongres Unije za zaščito otrok gospa Atanasija Spasić.

Minister socialne politike in narodnega zdravja g. Cvetković je ob tej priliki naglasil tudi sledeče: Balkanske države so združile vse svoje napore v stremeljenju, da ustvarijo nove generacije za boljše in srečnejšo bodočnost svojih narodov, a obenem dajejo velike prispevke za zgraditev bodočega človeštva. Ko to delamo, izkazujemo le hvaležnost svojim narodom, a istočasno krepimo temelje prijateljstva in solidarnosti vseh balkanskih narodov.

Na kongresu so govorili še razni zastopniki tujih držav, a na banketu je govoril tudi predsednik svetovne Unije za zaščito otrok g. Van Noten, ki je v svojem govoru tudi rekel: »Divim se velikemu razumevanju in ustvarjanju ter trudu za zaščito otrok, ki jo želi Jugoslavija dvigniti na najvišjo raven.«

— Mednarodna razstava otroške zaščite. V okviru II. medbalkanskega kongresa za zaščito otrok je bila otvorjena 1. oktobra Mednarodna razstava otroške zaščite v prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja polkovnika g. Kokalja in vseh uglednih oseb, ki so prisostvovali kongresu. Razstavo je otvoril minister socialne politike g. Dragiša Cvetković. V svojem otvoritvenem nagovoru je še posebno naglasil, da visoko pokroviteljstvo Nj. Vel. kralja in častno predsedstvo Nj. Vel. kraljice, kakor tudi podpora, ki jo Unija uživa, dajejo najboljši dokaz, kako veliko važnost polaga Jugoslavija na zaščito otrok. Mi nismo varčevali s svojimi naporji v preteklosti, a še manj bomo varčevali z njimi v bodočnosti, da le zaščitimo otroke. Brigali se bomo za njihovo zdravje in razvoj njihovih fizičnih in moralnih moči.

— Spisek članov za 1938./1939. Sreska učiteljska društva, ki niso še poslala sniskov, prosimo, da to čimprej storo.

— Izseljenski učitelji. Kraljevska banska uprava obvešča: Ker je prostih nekaj mest izseljenskih učiteljev, naj se učitelji(ce) in učiteljski abiturienti, ki bi želeli delovati med jugoslovanskimi izseljenci v Nemčiji, takoj prijavijo prosvetnemu oddelku kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Najboljši trboveljski premog, suha bukova drva, bukove odpadke nudi tvrdka

„KURIVO“ družba z o. z.
Tyrševa cesta 31 Telefon 34-34

— Sreska društva, ki še niso poslala mesečnih prijav za september t. l., naj store to takoj z obratno pošto. V pošte pridejo sledeča društva: Kozje, Kranj, Ljutomer, Maribor levi breg, Slov. Bistrica, Sv. Lenart in Škofja Loka. Še enkrat prosimo! Prijave za oktober smo prejeli pravočasno že od 21. društva, kar je hvalevredno, ker je le na ta način mogoča točna ekspedicija listov in brezhibno poslovanje sekcije. — Pošljite sekciji obenem tudi članske sezname za leto 1938./39., da jih pravočasno dostavimo centrali JUU v Beogradu. — Najnujnejša so pa nakazila društev, ki so bila do sedaj prav redka in ki jih z ozirom na tisk listov in obveznosti sekcije napram upnikom nujno pogrešamo. Zato prosimo, da pričnete takoj z nakazili. — Uprava.

— Pred 14 dnevi je vzel iz potniškega vlaka Ljubljana—Grosuplje pomotoma s seboj zavitek šolskih zvezkov šentjurški g. župnik. Ako pogreša kdo izmed učiteljskega zavitek, dobi istega v župnijskem uradu ali pa pri upravitelstvu ljudske šole v Št. Juriju pri Grosupljem.

Čenjenemu učiteljsstvu se priporoča
GORENC LEOPOLD
KROJAČ ZA DAME IN GOSPODE
Fina izdelava po najnovejših krojih in po zmernih cenah.
Ljubljana, Pavšičeva 5 (postajališče pred remizo)

— Popravek. Tiskarski škrat je v uvodniku 10. številke zagrešil precejšnjo nelogičnost. V četrtem odstavku je spremenil »sedanjno učiteljsko generacijo« v »sedanjo učiteljsko organizacijo«. Upamo, da so čitatelji že sami opazili pomoto.

glasu: »Da, deset let sem poleg svoje službe delal na izumu. Sedaj je gotov, a v meni se vse upira, da bi ga prijavil in spravil v promet, pa še zopet bojim, da me kdo ne prehitil in uničil moj trud in delo.«

»Če morem, ti rad pomagam. Zakaj gre in kakšen je tvoj izum?« Pogledal me je boječ in tiščal roko na desni žep, kot bi se bal, da mu v prazni sobi ne izgine nekaj velikega iz žepa.

»Poslušaj,« je nadaljeval. »Povej mi ti, kaj je to morala, kakšna je definicija za moralo?«

Bil sem prepričan: možakar ni več pri zdravi pameti. »Morala? Saj vendar več. Zadnje čase je vse naše časopise polno morale. Čisto definirali je niso. Vem pa, da imamo danes pravo moralo, sto, več ali manj odstopno moralo, laži-moralo, dvojno moralo, moralo za sebe, moralo za lačne, krščansko moralo, moralo za šolnike, narodno moralo, moralo za brezposelne, moralo za srednji stan, moralo za gospodarstvenike, moralo za politike itd. Moral je polno. Vse časopise je teoretsko polno, a čisto točne definicije res da nisem nikjer zasledil. Mislim, da ima pri nas vsak svojo in po svojem ukrojeno moralo.«

Poslušal me je, kot bi mu govoril čisto nekaj novega, a naša šolska snazilka je istega mnenja, zato nisem mogel razumeti njegovega izraza v očeh.

»Saj sem vedel,« se je smejal ves v neki čudni blaženosti, »k tebi bi moral priti že prej. Vidiš s to laži-moralo bo sedaj konec. Moj izum se imenuje: moralometer. Morda se bo kdaj imenoval »Grenkarjev moralometer«. Stvar je čisto enostavna: v navadni cevki imam serum, ki je moja skrivnost. Cev-

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Da zaznamujejo učitelji ponekod slabe učne uspehe naše ljudskošolske mladine, je v prvi vrsti pripisati stradanju. Trpi pa tudi moralni dvig našega ljudstva. Glavna priča tega pomanjkanja so naše pasivne pokrajine: Kozjak, Slov. gorice, Haloze, rogaški okraj, šmarnski okraj itd. (»Večernik« 8. X.).

— Analfabetizem v primorski banovini. Statistični urad v Zagrebu je izdal te dni knjigo »Upravna, sodna in cerkvena razdelitev in imenik prebivališč primorske banovine po stanju od 1. maja 1938.«. Tej knjigi so dodani 3 zemljevidi primorske banovine, eden za gostoto prebivalstva, drugi za veroizpoved in tretji za nepismenost. Ta tretji zemljevid je žalostna slika prosvetne zaostalosti v teh krajih. Iz nje se vidi, da nepismenost prebivalstva nad 7 let znaša v okrajih: Prozor 85,6, Duvno 84,6, Livno 81,7, Bugojno 80,8, Mostar 72,7, Konjic 77, Lubuški 70,9, Benkovac 67, Stolac 65,5, Sinj 64,5, Imotski 63,3, Split 53,9 odstotka itd. To so službeni podatki po ljudskem štetju z dne 31. marca 1931. Od tega časa se ni mnogo spremenilo, ker je novih šol v teh krajih zgrajeno zelo malo — ali skoro nič novih šol. Edino na pobudo organizatorjev pokreta za pismenost je bilo v teh krajih razdeljeno približno 40.000 abecednikov z ostalimi pripomočki, ki jih je uporabljalo za učenje 60.000 oseb. (»Jugosl. liste«, Sarajevo, 29. sept. 1938.)

— Šole brez učitelja, učitelji brez šol. Znano je, da je zelo veliko absolventov učiteljskih šol, ki ne morejo dobiti službenih mest, »ker jih ni«, čeprav so pripravljeni iti v najmanjšo vas, ne samo da bi prišli do kruha, nego da bi vršili kulturno misijo, za katero so se pripravljali. Več sto brezposelnih abiturientov čaka zama na mesto, ki ga nikakor ne morejo dobiti. Istočasno obstoja

večje število šol, v katerih ni učiteljev. Mi smo stalno prisiljeni pisati o takih primerih. Mreža osnovnih šol v naših krajih je tako zelo redka, da mnogi otroci ne morejo obiskovati šol in to iz razloga, ker šol ni in ker jih nikdo ne gradi. Toda pada nam v oči, da so te dni zopet priobčili sarajevski listi sledeče: v Tuzlanskem srezu obstajajo tri šole, ki so ostale brez učitelja in v katerih se pouk še vedno ni pričel. (»Pravda«, Sarajevo, 23. septembra 1938.)

— Slovenci smo lahkoverni. Pripravljeni smo verjeti vsakemu, ki nam skuša z gotovo resnostjo kaj »privezati«. Posebno radi pa verujemo vse, kar nam pove kdo o imenitnosti drugih. V naših kosteh je še toliko ponižnosti in bogaboječega strahu pred vsem tujim, pred vsem, kar ni naše, da bomo z občudovanjem pritrjevali vsakemu šušmarju, samo da se nekoliko prezirljivo izrazi o naših lastnih razmerah in da nam pripoveduje nekaj pravljic iz tujega kraja na zemlji, kjer se cedita mleko in — smodnik ter rastejo namesto drevja kanoni. (»Eдинost«, 1. okt.)

— Varaždinski učitelj izšolal 60 tujih otrok na lastne stroške. Upokojeni varaždinski učitelj Mihovil Pavlović je slavil zlato poroko. Tej srečnosti je poleg njegovih šestih otrok prisostvovalo še do 60 tujcev. Vsi pa so bili kakor ena družina, saj jim je slavljencec bil kakor oče. Pavlović je za časa svojega službovanja kot učitelj imel za dijake vedno odprte roke. Vsako leto je zbral najsiromašnejše dijake, ki jih je na svoje stroške do kraja izšolal. Tako je spravil do službe 60 revežev, ki so danes zdravniki, advokati, častniki, profesorji, učitelji in uradniki. Vsi njegovi varovanci so g. Pavloviću ob zlati poroki hvaležno čestitali. Takih mož potrebuje tudi Slovenija. (»Večernik«, 11. okt.)

Učiteljski pravnik

— Vprašanja: M. Dir. P. 1. Ali meščanskošolska učiteljica, to je učiteljica, ki ima višjo pedagoško šolo, izgubi službo, če se poroči z neučiteljem. 2. Ali učiteljica ljudske šole izgubi službo, če se poroči s honorarnim učiteljem na meščanski šoli (kakor je označeno v dekretu), ki ima fakultetno izobrazbo, ki je diplomiran filozof. 3. Ali učiteljica ljudske šole izgubi službo, če se poroči z nastavljenim meščanskošolskim učiteljem, ki ima fakultetno izobrazbo, ki je dipl. filozof.

Odgovor: Ad 1. Meščanskošolska učiteljica = nastavnica meščanske šole ne izgubi službe, če se poroči z neučiteljem. Ad 2. in 3. Da, izgubi službo, ker se sme učiteljica ljudske šole omožiti le z učiteljem ljudske šole.

Naša gospodarska organizacija

SAMOPOMOČ UČITELJSKIH OTROK

Učiteljstvo še vedno ne zna ceniti svojih gospodarskih ustanov. Kljub mnogim pozivom in agitaciji naših poverjenikov na zborovanjih učiteljskih društev, je odziv še vedno slab.

Vse naše gospodarske ustanove so nastale ravno zato, ker se je bavil naš stan v preteklosti še z večjimi gmotnimi neprilikami kot jih preživljamo danes. Stanovi, ki so živeli v ugodnejših življenjskih razmerah, niso čutili potrebe po ustanovitvi takih gospodarskih ustanov. In končno, čim težje so prilike, v katerih živimo, tem huje občutimo tudi nesreče, ki nas zadenejo. Nerazumljivo

je zato, zakaj se učiteljstvo ne posluži Samopomoči otrok, ki je bila ustanovljena z ednim namenom, koristiti mu.

Učitelji(ce) starši, izpolnite zato svojo dolžnost do otrok in prijavitelj jih v Samopomoči učiteljskih otrok, ki izplačuje v primeru zavarovančeve smrti posmrtnino njegovim zakonitim dedičem, v primeru doživetja polnoletnosti pa odpravnino zavarovancu samemu.

Koliko plačam ob vstopu za vsakega otroka?

1. Zadržni delež 10 din
2. prispevek za primer smrti ali polnoletnosti 10 din
3. upravlnino 10 din
4. pristopnino, ki se ravna po starosti prijavljenega otroka:
 - a) za 3 do 4. leta 10 din
 - b) za 5 do 6. leta 15 din
 - c) za 7 do 8. leta 30 din
 - d) za 9 do 10. leta 50 din
5. rezervo za podporo 5 din

Pozneje prispevate le za vsako odpravnino tolikokrat po 10 din, kolikor imate zavarovancev; ob novem letu pa plačate za vsakega otroka še 10 din upravlnine in 5 din za rezervni sklad.

Primeri:

Otrok je star 4 leta:

Ob pristopu plačam 10 din + 10 din + 10 din + 10 din + 5 din = 45 din.
Ob novem letu plačam 10 din + 5 din = 15 din.

Otrok je star 5 do 6 let:

Ob pristopu plačam 10 din + 10 din + 10 din + 15 din + 5 din = 50 din.
Ob novem letu plačam 10 din + 5 din = 15 din.

vseobče slovensko in človeško blaginjo. Strme so me poslušali in prikimali vsi od sluge do gospoda predsednika. Kakih petdeset ljudi se je zbralo v dvorani. Začel sem s poizkusi in dal moralometer v roke slugi. Moralometer je pokazal sto stopinj. Sluga! Popolni človek! Kar naenkrat so začeli ljudje od instrumenta odstopati. Posrečilo se mi je, da sem moralometer spravil v roko nekega uradnika. Moralometer je »padel« za dve stopinji. Uradnik je ostal osamljen, ljudje v pisarni so mu pokazali hrbeč. Vzel sem svoj izum in ga dal drugemu, tretjemu. Moralometer je padal nižje in nižje. Ko ga je vzel v roke sam gospod predsednik tistega društva, je zdrknil serum iz cevke in izginil v kroglico pod njo. Moj Bog! Tu pride najhujše. Ves rdeč v obraz je predsednik vrgel v tla svojo cevko, da se je razletela na tisoč kosov. Moje delo je uničeno! Hotel sem protestirati, a kakih sto rok me je vrglo na cesto in grozilo z zaporom, ker se norčujem z ljudmi, so rekli. Moj Bog! Deset let dela, neprestanega dela in lakote,« je kričal in bežal po stopnišču na cesto.

Strmel sem za njim. Revež! Ubogi Grenkar! Onemogočili so ga, stradal bo še dalje ob misli na moralometer.

Nekaj dni pozneje sem v časopisu vse polnem morale, take in take, čital, da so oblasti zaprle nekega Ivana Grenkarja, ker je postal oblastim nevaran. Še nekaj dni pozneje pa sem čital, da je radi nemoralnih deliktov predan v zapore neki I. G. Zmečkal sem časopis in ga vrgel v kot.

Preko Raván se vleče večerni mrak.

Saša Ličin:

Moralometer

Sedel sem v svoji sobi. Po hribih se je vlekel večerni mrak in nizko pod menoj so zamirali koraki mimoidočih, trudnih, lačnih ljudi.

Na moja vrata je nekdo potrkal boječ, komaj slišno. Ne, saj sem se moral zmotiti. K meni ni nikdar nikogar. Potrkalo je drugič, zopet plaho, komaj nakazano. »Naprej!« sem se odzval trkanju.

V mojo sobo je stopil srednje star mož v sivi ponošeni obleki in s klobukem v roki, kot bi prosil miloščine. Prepoznal sem ga. Bil je moj dober znanec iz tistih časov, ki jih pri nas človek tako rad pozabi in zakopje v pozabljenje. To so dijaška leta. Več kot deset let ga nisem videl. Lasje so se mu v tem času umaknili visoko nad čelo, vse više in više, ob sencih pa so močno posiveli. Njegove nemirne oči so izza očal neprestano švigale sem in tja, roke pa mirno visele ob telesu, vse kot pred desetimi leti.

»Kaj me ne poznaš več?« je pričel z onim mirnim, monotonim glasom, ki smo ga včasih vsi dijaki tako poznali in ljubili. Da, spomnil sem se. Bil je moj sošolec Ivan Grenkar. Poudil sem mu stol, prilgal luč in zastrmel v njega. Kot bi prišel iz groba. Vsi znaki so kazali, da mož preveč dela, kot temu pravimo. Kmalu sem prebeležil ta prvi vtis in počasi sem si pomagal iz zadrege.

»O, Grenkar! Lepo, lepo, kje se potepaš deset polnih let, po drugem izpitu, kjer si se pošteno odrezal. Od tedaj te nisem videl več.«

»Da,« je začel počasi in trudno, vendar je bilo nekaj prikupnega v tej melanholiji

Naše stremljenje bodi, dvigniti Samopomoč učiteljskih otrok do one višine, na kateri je danes Učiteljska Samopomoč.

Vse informacije dobite pri sekciji ali pa se obrnite na naslov: Samopomoč učiteljskih otrok — Ljubljana, Tyrševa cesta 17./I.

Učiteljska tiskarna

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in pri podružnici v Mariboru dobite za sedanje čase zelo aktualno knjigo Großdeutschland und Jugoslavien za 125 din, ki jih lahko plačate tudi v mesečnih obrokih.

—t Nova slovenska čitanka za II. razred ljudskih šol Naše knjige — II. del: Za vse leto, ki so jo sestavili na osnovi Dolgan-Vrančevega »Podrobnega učnega načrta« priznani pedagoški in šolski književniki P. Flerč, J. Juranič, A. Skulj in E. Vranc, okrasil pa V. Cotič, je izšla. Dobi se za 16 din v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru.

—t Takoj si lahko naročite knjigo Emil Adamič za 125 din, ki jo boste plačali v petih obrokih. Naročila sprejemata Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

—t Knjigarna Učiteljske tiskarne priložila glasbenim učiteljem in goslarim učenecem Karla Pahorja 100 slovenskih narodnih pesmi za dvoje gosli.

—t Učiteljski pripravniki dobe v knjižnici Venceslava Čopiča Praktični učiteljski, veroučiteljski izpit in izpit za otroške vrtnarice vse, kar morajo znati, da ta izpit dobro dovrše.

—t Zemljevid mesta Ljubljane in sreza ljubljanske okolice je izšel. Ta pregleden in čeden zemljevid ne sme manjkati prav v nobenem razredu mesta Ljubljane in sreza ljubljanske okolice. Zemljevid bo tudi prav prišel krajevnim šolskim odborom, župniščem, občinam, orožniškim postajam in finančnim kontrolnim organom. Dobi se ga v Knjigarni Učiteljske tiskarne na močnem papirju in tudi na platno nalepljen.

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom.

—t Nikoli ne pozabite, da najbolje služijo vsem Kutis svinčniki, peresa in kreda. Nikdo ne more dobro vršiti svojega poklica brez njih.

Mladinska mafica

—mm Zadnje številko »Našega roda« so omenili tudi »Slovenec«, »Istra« in »Maribor-Zeitung«.

—mm Prosimo poverjenike na šolah, kjer niso razpečali vseh prvih števil »Našega roda«, da jih vrnejo upravi.

—mm V tisku je tretja številka »Našega roda«. Med sotrudniki srečamo poleg starih znancev tudi Golarja, Gradnika in Mrzela. Številka je posvečena spominu Ivana Cankarja.

—mm Ob »Kresnice« se je obregnil nekdo v »Slovenec« od 5. oktobra t. l., in to ob priliki razstave slovenske pojvone knjige v Trgovskem domu v Ljubljani. Anonimni kritik je v mladinski književnosti bolj slabo podkovan, drugače bi se mu ne mogla zgoditi nerodnost, kot se mu je zgodila, da je zamenjal imena založništva. Torej »Kresnice« od znotraj najbrže niti videl ni, ker bi sicer lahko bil na prvi stranibral ime založbe. In ker nibral »Kresnice«, se tudi ni zanimal za oceno o njih. Drugače bi vendar vedel, da se je o »Kresnicah« že toliko pisalo kot morda o nobeni drugi slovenski mladinski knjigi, če izvzamemo Župančičevega »Cicibana«. Posebno o petem in sedmem letniku »Kresnice«, o letniku, ki je prinesel spomine naših najboljših pesnikov in pisateljev od Župančiča, Finžgarja, Preglja, Vl. Levstika pa do naših najmlajših, in o letniku, kjer so se otroci sami udeleževali.

O tem letniku so prinesle n. pr. zagrebške »Novosti« cele 3 stolpce dolgo razpravo (18. julija 1934.), »Jutro« dva stolpca (1. avgusta 1934.). Prav tako obširno so poročali »Istra« in drugi. Snov iz teh »Kresnic« so prinesli v ponatisku oz. v prevodu poleg »Jutra« (1. avgusta 1934. in 15. avgusta 1934.) tudi »Istra« (10. avgusta), »Politika« (13. avgusta), »Srbski književni glasnik« l. 1934. in »Ljubljanski zvon« 1934. v recenziji Vinka Košaka.

Ocene so prinesli tudi ameriški (n. pr. »Prosveta« 1. oktobra 1934.) in češki listi. Pa tudi katoliški reviji kot »Mladika« (10. št. l. 1934.) in »Mentor« (1.—2. št. 1934./35.) sta prinesli prav ugodno oceno. Kritik v »Mentorju« trdi celo, da so »Kresnice« VII. edinstvena, svojevrstna knjiga. — Ali bi ne bilo bolje, da bi ljudje, ki mladinske literature ne poznajo, rajši ne pisali o njej.

—mm Na predavanju, ki ga je priredilo 7. oktobra Društvo slovenskih književnikov, je govorila pesnica Anica Černejeva tudi o velikih zaslugah Mladinske mafice za razvoj slovenske mladinske književnosti.

Šolski radio

—r III. Torek, 18. oktobra, bo predaval g. dr. Franta Mis »Zdravi zobje — zdravi otroci«. Razpored:

1. Pomen močnega in lepega zobovja za zdrav razvoj prebavil, živčevja, mišičevja ter krepko telesno rast in za sprečanje raznih bolezni.

2. Rast zobovja. Vzroki zobnih okvar in vrste okvar.

3. Pomen prvih stalnih zob za pravilen razvoj zobovja sploh.

4. Potreba in način nege zobovja mlečnega in stalnega.

5. Vpliv uživanja otroku primerne hrane na zdrav razvoj zobovja.

6. Napor in ukrepi oblasti v zapadnih državah za ohranitev zdravega zobovja otrok. II.—III.

Petek, 21. oktobra, bo govoril g. Stefan Atanasov »O bolgarski narodni pesmi«. Pesem bolgarskega naroda je telo njegovega telesa, kri njegove krvi ter večna sopotnica njegovega težkega življenja. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 16. oktobra ob 17. uri predaval g. inž. Erik Eisel: Na kaj bom pazil pri zimskem krmiljenju.

Stanovska organizacija JUU

Omejitve zborovalne pravice ukinjene

Beograd, 9. okt. (AA.) Minister za notranje zadeve je glede na spremembi zunanji politični položaj v Evropi z odlokom št. 37.569 od danes razveljavil svoj odlok l št. 35.653 od 24. septembra o prepovedi zborovanj, posvetov in spredovov sploh, kakor tudi o prepovedi zbiranja ljudstva po ulicah in po drugih javnih mestih. Odlej naprej veljajo za zborovanja, posvetovanja in spredove predpisi zakona o zborovanjih, shodih in posvetih in obstoječi policijski predpisi.

Iz izvršnega odbora

—iz Pozdravne brzojavke in izraze solidarnosti izvršnemu odboru JUU odnosno njegovemu predsedniku Ivanu Dimniku so poslali učitelji sledečih sreskih društev:

Učiteljstvo bjelopoljskega sreza,

Učiteljstvo ohridskega sreza,

Učiteljstvo trebinskega sreza,

Učiteljsko društvo v Đevdliji,

Učiteljstvo varaždinskega sreza,

Učiteljstvo štiškega sreza.

Iz društev

Vabila

— JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LOGATEC bo zborovalo v soboto, dne 22. oktobra, v ljudski šoli na Rakeku. Na dnevnem redu so poročila odborovih funkcionarjev, dalje poročilo o banovinski in državni skupščini ter predavanje tov. J. Juraniča o temi: »O kmečkem gospodarstvu v zvezi s šolo«. — Tovariši (-ee)! Spet smo pričeli plačevati članarino za novo upravno dobo 1938./39. Vemo, da so časi silno resni. Draginja raste, izdatki se večajo, plače pa... no, saj veste. Vendar trdno pričakujemo rednega mesečnega plačila članarine, kajti zaostanki se težko plačujejo. Učiteljska zavest in ponos nam narekujeta, da vztrajamo v organizaciji in izpolnjujemo svoje dolžnosti. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, 22. oktobra 1938., ob 9. uri v Lescah s sledečim dnevnim redom: 1. »Sproščnost dela v šoli«, predava gosp. dr. Stanko Gogala iz Ljubljane. 2. Dopisi. 3. Poročila. 4. Predlogi in slučajnosti. — Pridite vsi! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM ima svoj občni zbor v soboto, 15. oktobra 1938., ob 10. uri dopoldne v ljudski šoli v Kozjem z običajnim dnevnim redom in predavanjem.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ZA MARIBOR DESNI BREG javlja svojemu članstvu in sosednim sres. učit. društvom, da se predavanje tov. Šuligoja, ki je bilo dogovorjeno za 15. oktobra 1938., ne more vršiti radi vzrokov, ki so javnosti znani; dogovorjeno predavanje tovariša Šuligoja je preloženo na poznejši čas. — Odbor.

Novosti na knjižnem trgu

—k Ruža L. Petelinova: Žaromil. Med našimi tovarišicami jih je mnogo, ki se literarno udeležujejo. Ena najagilnejših je Petelinova. Njene pesmi srečaš v ženskih revijah, v mladinskih listih; tu pa tam naletiš na njen članek celó v pedagoškem glasilu. Če si kdaj poslušal Petelinovo na literarnem večeru, pa takoj zaslužiš, da je njena močna stran — dramatika. In res se tu najbolj izživlja. Napisala je več opernih libretov, dramatičnih pri-

zorčkov in mladinskih iger. Letos je izdala »Žaromil«. — Mladinska štiridejanka je to, pisana v rimanih in nerimanih verzih. Romantika se prepleta tu s simboliko. Kaže se borba dobrega za tlim, kjer končno zlo podleže in zakraljuje dobrota. Snov je natrpna z običajnimi pravljničnimi rekviziti; nastopajo vile, škrti, 2 medvedka, 2 lisički, junaški Žaromil, dobri Dobronad in poosebljena Burja. Ko Burja razsaja po našem Krasu in odganja ljudi v tujino, kar dobro razumemo resnico. Dejanje je živahno, ponekod kar močno raznihanó, svetloba sledi sencí, veselje žalosti. V spretni režiji doseže igrice lahko prav lep uspeh, zato bodo tovariši radi segli po njej. — Knjigo, ki je izšla v prikupni obliki, je okrasila s lastnimi ilustracijami pesnica sama. Aš.

—k Josip Mravljak: Kmetijski stan do jožefinskih reform. Založ. Družba sv. Mohorja v Celju, 28 str. — Marljivi zgodovinski raziskovalec našega zapadnega Podravja je izdal nov lep donesek k spoznavanju naše narodne preteklosti. Brošura obravnava sicer samo prilike Dravske, Mislinjske in Mežiške doline, velja pa skoro brezizjemno za slovenske pokrajine, saj so bile v isti državi in je našemu tlačanu gospodarila povsod iste vrste gospodarska. Razprava ima sledeča poglavja: Svobodni kmetje, Nesvobodni, Vrste nesvobodnih posesti, Davščine, Vsakoletne dajatve, Kmetija in nje vrednost, Naseljenost, Kmetijski upori in Reforme. V poljudni obliki je nanašanih mnogo zanimivih in malo znanih podrobnosti, in sicer v luči današnjega merila, tako da dobi čitatelj jasne pojme zlasti o davščinah in drugih dajatvah takratne dobe. Našemu zgodovinskemu pouku bo morda ta knjižica izmed vseh Mravljakovih publikacij največ koristila, ker vsebuje precej gradiva za res moderen zgodovinski pouk, ki se ogiblje praznih besed in fraz. Kdor hoče učiti zgodovino v res modernem duhu, kakor jo n. pr. priporoča Žerjavova metodika zgodovinskega pouka, bo rad segel po opisani knjižici. F. H.

—k Gobec Radovan: Mladina poje domovini — prispevek k proslavam zedinjenja in druge pesmi. 4 strani. Samozaložba. Laško. — Cena 16 din. Kot tretja mladinska edicija v samozaložbi Gobec Radovana, učitelja v Henini nad Laškim, je izšla omenjena zbirka 14 dvoglasnih, troglasnih in štiriglasnih pesmi za mladino. Zbirka še ne bo došla izpolnila vrzeli, ki jo občuti vsak pevovodja ob prirejanju domoliubnih proslav, ker imamo pesmi z izrazito domoljubno vsebino, primernih današnjemu razvoju mladinskega petja še prav malo — vendar pa je bila zelo potrebna in bo vsak pevovodja našel v zbirki mnogo primerne za svoj zbor. Bodisi začetniški ali že izvežban. Posebno pa je zbirka dobrodošla danes v času, ko proslavljamo 20 letnico zedinjenja. Nekatere pesmi nosijo starejši datum, so pa, kakor pravi avtor v prilogi — bile na mnogih šolah že prepete iz rokopisov in so torej dodobra preizkušene in učinkovite. — Priložen je izvleček raznih kritik in sodb nekaterih mladinskih pevovodij, ki so s pesmimi že imeli lepe uspehe in ki pesmarico toplo priporočajo.

ALI JE TEGA TREBA BILO?

Iz mlajših učiteljskih vrst.

Tam ob Dravi niže Ptujia je zagledala beli dan »Kritika sodobne šole in vzgoje«, mesečnik(!), ki stane 25 din. Tiska ga mariborska Ljudska tiskarna. Vnaprej smo prepričani, da bo ta listič le muha-enodnevnica, vendar si dovoljujemo ugotoviti tukaj v stanovskem listu, da nam tako »glasilo praktikov« ni prav nič potrebno! Po pošti smo ga dobili predvsem mlajši (starejši na šoli ne!), zato se nam dozdeva, da hoče biti namenjen predvsem mlajši generaciji. Izdajatelj si želi pridobiti — mladino!

V tem pogledu kličemo g. izdajatelju: Nas ne boste preslepili! Če hočete borbo proti teoriji, svobodna pot Vam v »Popotniku«, ki Vam prav gotovo za stvarne članke ne bo kratil prostora! Poleg tega Vas pa tudi prosimo, da naše pedagoške delavce »obravnavate« (če že res hočete!) v nepolemičnem tonu! Ako se čutite prizadetega zaradi Vaših metodčnih brošuric, s katerimi niste uspeli, ni to krivda naših pedagoških teoretikov in praktikov, ki brezdvomno delajo po najboljši pedagoški vesti! Malo jih je in še te hočete kratkomalo — obglaviti! Vedite, da smo tudi mi danes — kljub svoji mladosti — toliko zreli, da znamo ločiti zrnje od plev! Dovolj nas je izučilo življenje in dolgoletno čakanje! Tudi naše izkušnje niso danes brez vrednosti! Še več: dobro vemo, da je današnja šola možna samo kot socialna ustanova, kot izraz dobe, v kateri živimo! Iz teh in drugih vidikov je vsa Vaša jeremijada — borba proti vetrovom, ki neusmiljeno pometajo vse, kar ni trdnega v svojih temeljih! In take temelje dandanes — hvala Bogu — imamo! Tudi organizacija JUU dovolj trdno skrbi za strokovno izpopolnitev!

Separatizem slovenskemu učiteljstvu ni nikdar koristil niti v stanovskem — kaj šele v pedagoškem pogledu. Al.

—k Marijan Markovac: Rad i zabava u domu i školi. Zagreb 1938. Strani 64, cena 12 din. Založba knjigarne Čelap, Zagreb, Trg kralja Aleksandra 8. — Znani propagator ročnega dela doma in v šoli g. Markovac je izdal novo delce, katerega namen je nuditi predvsem staršem vpogled v one panoge zaposlitve otrok, ki si z ročnim delom sami izdelujejo različne igračke in si bistrilo razum. Knjižica bo dobrodošla tudi učiteljstvu za nove pobude pri spopolnjevanju pouka z rokotvornim delom učencev.

—k Misel in delo, št. 8—9, obsega 81 strani in je vsa posvečena socialnim vprašanjem v slovenskih državah. Članki — Slovenska socialna politika; prof. J. Janulov; Socialna zakonodaja v Bolgariji; dr. A. J. Jindrich; Glavne smeri češkoslovaške socialne politike v prvem dvajsetletju češkoslovaške republike; dr. M. Bornstein-Lvchowska; Oslove in uspehi socialne politike poljske države; dr. J. Bohinjec; Socialni gospodarski ogledi po naši vasi; dr. M. Obersnel; Razvoj našega rudarskega zavarovanja; dr. B. Alujevič; Naloge socialnega skrbstva za vajuence; dr. S. Bajič; Poljedelski delavci (delovnopravna študija), Obzornik. — Vihar nad Srednjo Evropo (dr. Branko Verčon). — Notranjepolitični pregled (Verko).

—k Navodila staršem ob vstopu otrok v srednjo šolo. Prosvetni oddelek kraljevske banke uprave je izdal osem strani obsegajočo knjižico z gornjim naslovom. Navodila so razdeljena sledeče: Starši. Naloge srednje šole. Pouk. Domače delo. Ocenjevanje. Vede. Telesna vzgoja. Domače okolje. Šola in dom. Govorilne ure in Nesoglasja med šolo in domom. Knjižico so prejeli ob vpisovanju brezplačno vsi starši prvošolcev državnih in zasebnih srednjih šol v banovini.

—k Črnivec A., Računice za ljudske šole, V. del. Po novem učnem načrtu predelali Kat. Črnivec in I. Ukmar. Za pouk v šoli odobrilo min. prosv. z odlokom IV. št. 14.804/38. Založila Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani. Cena din 22.—. — Ta priznana računica je v novi prireditvi pravkar izšla in se dobi po vseh knjigarnah in pri založnici.

—k Roditeljski list, oktobrska številka prinaša sledeče članke: Dr. F. Zgeč: »Kaj prinese otrokom Miklavž?« — Gustav Silih: »Otroške napake«. — Lojzka Meglič: »Če otrok krade...« — Fran Fink: »Starši in vajensko vprašanje«. — Vilko Kolar: »Zaščita mlajših mladoletnikov«. — Janez Kavar: »Preobremenjeni šolski otroci«. — A. N.: »Mladina je preobremenjena«. — Dr. Vlado Schmidt: »Poklic in zdravje«. — Ema Deisingerjeva: »Trmoglava Lenčka«. — Vzgojni nasveti. — Zdravstveni nasveti. — Knjižni kotichek. — Roditeljski pokret.

—k Gospodinja, št. 10, prinaša sledeče: Gospodinjino vprašanje na kongresu Mednarodne ženske zveze v Edinburgu. — Bolečine v nogah. — Vprašanje krušnih cen. — Grozdni teden. V rubriki Delo pridnih rok: Monogrami. — Lepo darilo. — Gospodinjstvo: Tržne cene v Mariboru. — Kako postrežemo? Naša prehrana: Važnost grozdja za naše zdravje. — Nekaj navodil o pripravi gob. — Današnji kruh. — Kurite z domačim cenenim koksom.

KDOR UČITELJ
TA ČLAN
UČITELJSKE TISKARNE!



MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—



FR. P. ZAJEC

izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZELIM ZAMENJATI

mesto z učiteljico ženskih ročnih del. — Pismene ponudbe na Ana Smolnikar, Vojnik pri Celju.



Na Vas je ležeče da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlokalnica